

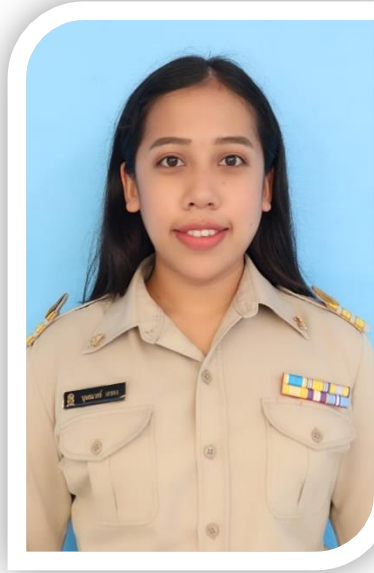

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

จัดทำโดย

นางสาวบุษยมาศย์ เดชคง รหัสนักศึกษา 62561802011

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาจริยธรรมสำหรับผู้บริหารและความเป็นนักบริหารมืออาชีพ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เสนอ

ผศ.ดร.คັນสนีย์ จະสุวรรณ์

ประเด็นที่น่าสนใจ

1

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

4

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

2

องค์ประกอบความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ
ท้องถิ่น

5

ความมุ่งหมายในการบริหารงาน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนและท้องถิ่น

3

ความสำคัญ และความจำเป็นของ
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

6

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

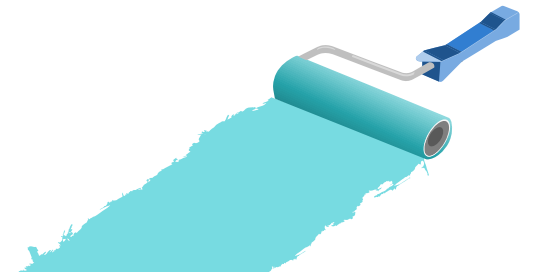
รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การวางแผนดำเนินการบริหารงาน ติดต่อประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชน สร้างความเข้าใจระหว่างชุมชน ผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ และสร้างความรู้สึกว่า โรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทั้งโรงเรียนและชุมชน

วาสนา ชูแสง (2557) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบาย รวมถึงให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา ความสนับสนุนทางด้านทรัพยากร กำลังคน และทุนทรัพย์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็มีความเจริญก้าวหน้าและเกิดประโยชน์ทั้งของโรงเรียน และชุมชน

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

ไพเราะ กาญจนสิงห์ (2551) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง

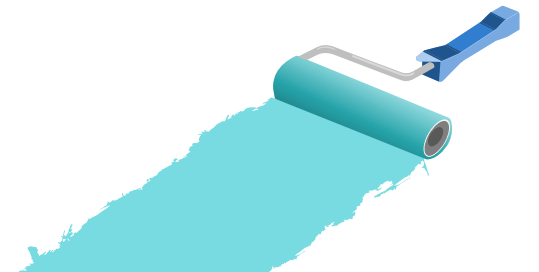
ณัฐ วรรณบุตร (2551) ให้ความหมายว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และยังเป็น การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

สรุป ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น ได้ดังนี้

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพของการศึกษา และมุ่งจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน

องค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีองค์ประกอบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังนี้

1. นโยบายของโรงเรียน
2. ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน
3. มีความร่วมมือกันทุกฝ่าย
4. มีกลไกที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ
5. มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมผู้ปกครองและครู
6. กำหนดบทบาทหน้าที่ร่วมกันในทิศทางที่พึงประสงค์
7. มีการดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือ มีการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนร่วมกันทั้งสองฝ่าย

องค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

อรณพ คุณเศรษฐ (2556) กล่าวว่าองค์ประกอบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังต่อไปนี้

1. นโยบายของโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนมีนโยบายที่จะเปิดประตูโรงเรียน แล้วความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนก็จะเป็นไปในทางที่ดี
2. ความร่วมมือของบุคลากร ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น บุคลากรของโรงเรียนทุกคนจะต้องประสานกับทุกฝ่าย จึงจะทำให้ผลสำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียน
3. ความพร้อมของโรงเรียน ความพร้อมในที่นี้ หมายถึง ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมกับชุมชน
4. ความพร้อมของชุมชน นอกจากองค์ประกอบของโรงเรียนแล้ว องค์ประกอบของชุมชนก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ถ้าหากชุมชนไม่มีความพร้อมหรือไม่แน่ใจแล้ว การสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างทั้งสองฝ่ายจะเกิดขึ้นไม่ได้ ความพร้อมของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความพร้อมทั้งในด้านความคิดเห็นและอื่น ๆ

ความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

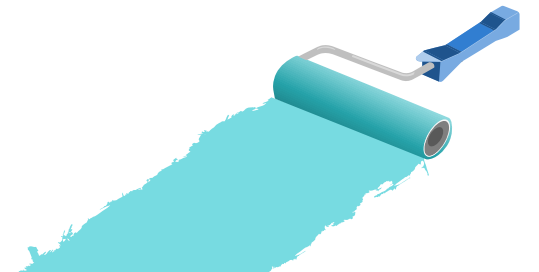
รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญและความจำเป็นดังนี้

1. โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของชุมชน
2. เสริมสร้างโรงเรียนและชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือชุมชน
3. โรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกัน พัฒนาชุมชน ที่เป็นประโยชน์
4. เปิดโอกาสให้ชุมชนและโรงเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้และแก้ไขปัญหซึ่งกันและกัน
5. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษา
6. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน
7. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์
8. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนอีกทั้งในด้านปัญหาของชุมชน

ความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) สรุปการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประโยชน์และความจำเป็นใน 3 ประการคือ

- 1.ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
- 2.ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- 3.ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วม

ความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

รัตดาวรรณ ดีประสิทธิ์ปัญญา (2543) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านสู่โรงเรียน และโรงเรียนสู่บ้าน นับเป็นเบื้องต้นในบทบาทของความพยายามจะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือชุมชนมากขึ้นตามลำดับ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะต้องออกไปเกี่ยวข้องกับชุมชน และเชื้อเชิญเข้ามาสู่โรงเรียน

1. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนในชุมชน
2. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนในชุมชนในกระบวนการสังคมประกิต
3. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาสาขาต่างๆ
4. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม
5. เพราะว่าโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน
6. เพราะว่าโรงเรียนและชุมชนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

ความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

ไพเราะ กาญจนสิงห์ (2551) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรมและคัดเลือกสมาชิกที่ดีแก่ชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียนด้วย
2. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน
3. โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของวิทยาการต่าง ๆ ที่สามารถทำให้สมาชิกของชุมชนมีความก้าวหน้าทางการศึกษา
4. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน จากกิจกรรมการบริการต่างๆเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหา และสร้างภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนรวมทั้งภาพพจน์ที่ดีของครู

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

อรรถพร คุณเศรษฐ (2556) ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถานศึกษาควรมีบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการให้มีกิจกรรม และการปฏิบัติที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของชุมชนต่อ โรงเรียน โดยดำเนินการตลอดเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีขอบข่ายงานแบ่งออกได้ 6 ด้าน ดังนี้

1. การให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ
2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม กลุ่มสนใจและกลุ่มศิษย์เก่า
6. งานประชาสัมพันธ์

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

จากกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าว พิจารณารูปได้ว่าส่วนใหญ่ สอดคล้องกับขอบข่ายงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และยัง สอดคล้องกับขอบข่ายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ในปัจจุบันคือ

1. งานให้บริการชุมชน
2. งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน
3. งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ
4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
6. งานประชาสัมพันธ์

ความสำคัญของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

สำเภา บุญมาก (2544 : 19 อ้างถึงใน อรรถนพ คุณเศรษฐ, 2556, หน้า7) ได้กล่าวสรุปถึง ความสำคัญของการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมแหล่งความรู้วิทยาการต่างๆ ในการศึกษาให้แก่เยาวชนและประชาชน
2. เป็นการร่วมกันคัดสรรและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพการศึกษาให้กับสมาชิกของชุมชน
3. เป็นการดำเนินงานร่วมกันในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและชุมชน
4. เป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทางสังคมร่วมกัน
5. เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีและแก้ปัญหาความขัดแย้ง พร้อมทั้งเกิดความสามัคคีของทั้งโรงเรียนและชุมชน
6. เป็นการทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เกิดทัศนคติที่ดีต่อการร่วมกันสร้างสรรค์ความพร้อมทุกๆด้านของโรงเรียนและชุมชน
7. เป็นการสร้างศูนย์รวมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน โดยโรงเรียนเป็นอุทยานและแหล่งวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชน
8. เป็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพการศึกษา คุณภาพชีวิตวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งแวดล้อม และพลังงานธรรมชาติ ให้สืบทอดและพัฒนาต่อเนื่องอย่างถาวร และมีกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม และบรรลุเป้าหมายขององค์การ

ความมุ่งหมายในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

สัน สุขม่วง (2546 : 54 อ้างถึงใน อรรถนพ คุณเศรษฐ ,2556 หน้า 10) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรักความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อเสริมสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ความมุ่งหมายในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

กาญจนา สิงห์มณี (2553 : 14 อ้างถึงในวาสนา ชูแสง, 2557 หน้า 19 - 20) ได้สรุปความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามแนวคิดของนักวิชาการ มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
3. เพื่อใช้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่ายคือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนและเสริมสร้างความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีแก่ชุมชน
4. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน

ความมุ่งหมายในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

Elsbree, Mcnally and Wynn (1967 , p.348 อ้างถึงใน พิมนต์ ศรีสำอางคะ, 2550, หน้า 19) ได้ให้ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ประการคือ

- 1) การนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน
- 2) การให้ชุมชนเป็นแหล่งทางการศึกษา
- 3) การใช้โรงเรียนเป็นแหล่งทางการศึกษาของชุมชน
- 4) ชุมชนในฐานะเป็นหุ้นส่วนในการประกอบการทางการศึกษา
- 5) โรงเรียนและชุมชนเป็นต้นส่วนการปรับปรุงชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน

ความมุ่งหมายในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542:233 อ้างถึงใน ไพเราะ กาญจนสิงห์,2551, หน้า 12) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน
6. เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในการจัดการศึกษาให้เป็นเรื่องของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนที่สำคัญก็ คือเป็นการสร้างประโยชน์ให้ทั้งสองฝ่ายทั้งโรงเรียนและชุมชน โดยที่ทุกฝ่ายจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกัน และกัน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างราบรื่นซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

วาสนา ชูแสง (2557) กล่าวว่าหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ

- 1) ควรมีการศึกษาพื้นฐานของชุมชนนั้นให้เข้าใจ เพื่อปรับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับคนในชุมชน
- 2) มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนมีความเข้าใจที่ตรงกัน และควรมีเนื้อหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 3) มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีความคล่องตัว และสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ อีกทั้งใช้วิธีการที่ง่าย และเป็นกันเองกับคนในชุมชน
- 4) โรงเรียนควรยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคนในชุมชน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

สตูปส์และแรฟเฟอร์ตี (Stoops and Rafferty 1961 : 151, อ้างถึงใน ไพเราะ กาญจนสิงห์ ,2551 หน้า14)

กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นกระบวนการทั้งรับและให้ข่าวสารแก่ชุมชน
2. วิธีการหลากหลายแบบในการสร้างความสัมพันธ์
3. พยายามหาทางให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนมากที่สุด
4. การสร้างความสัมพันธ์ควรจะทำต่อเนื่องกันตลอดปี
5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจ หน้าต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

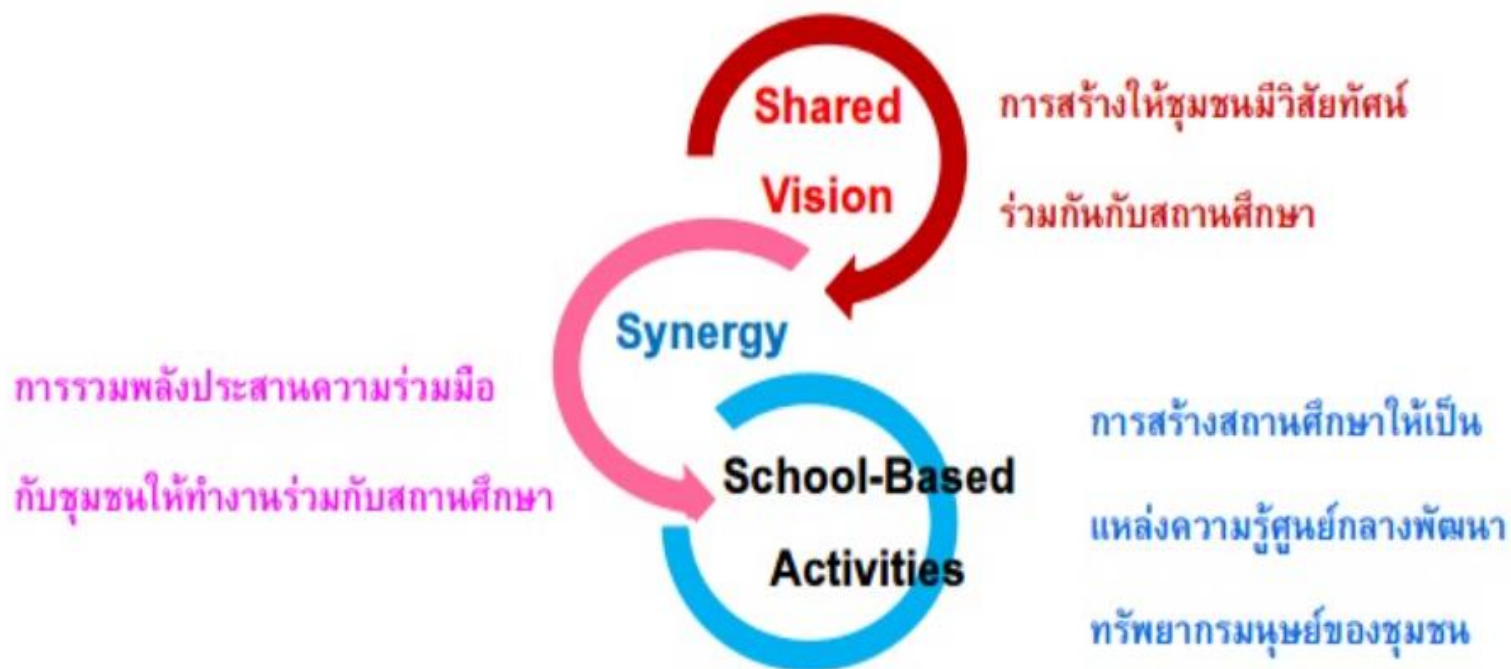
ไพเราะ กาญจนสิงห์ (2551) หลักการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีดังนี้

1. ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์
2. ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ
3. ซื่อสัตย์
4. คงเส้นคงวา
5. ยึดความเสียสละ
6. ยึดความอดทน
7. ยึดความยืดหยุ่น
8. ยึดความต่อเนื่อง
9. ยึดการครอบคลุมเนื้อหา
10. ยึดความเรียบง่าย
11. ยึดการสร้างสรรค์
12. ความสามารถในการปรับตัว
13. ยึดความเป็นผู้ให้ชุมชนมากกว่าผู้รับจากชุมชน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น(ต่อ)

จากแนวคิดที่นักวิชาการได้กล่าวมาเกี่ยวกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ว่าวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนอย่างแท้จริง ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ให้บริการชุมชนจัดตั้งผู้รับผิดชอบในการติดต่อสื่อสารกับชุมชนหรือดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากโรงเรียนมากที่สุด และในขณะเดียวกันนั้นโรงเรียนก็สามารถใช้ทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนด้วย

หลัก 3S's ในการสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน

S – Shared Vision คือการสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี สามารถทำคุณประโยชน์ให้กับชุมชน และประเทศชาติ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู และสมาชิกชุมชนเป็นต้นแบบที่ดี ร่วมมือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆ ด้าน

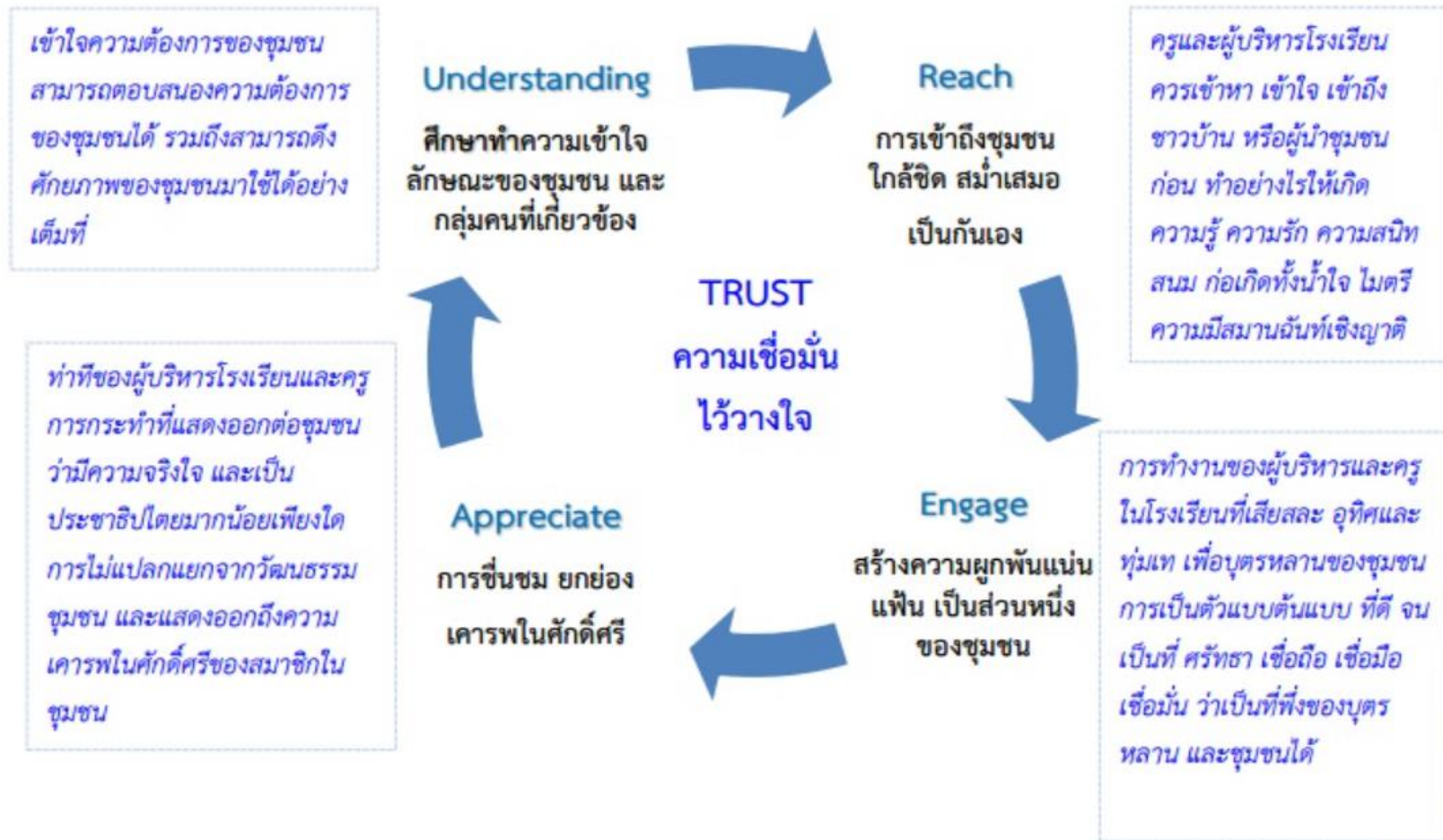
หลัก 3S's ในการสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน (ต่อ)

S- Synergy คือการรวมพลังประสานความร่วมมือกับชุมชนให้ทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดย เอาจุดแข็งและความพร้อมของบุคคลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นประโยชน์สูงสุดโดยมุ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

S-School Based Activities การสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้ ศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน โดยการดึงผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพสถานศึกษารวมไปถึงการหรือการจัดฝึกสอน ฝึกอบรมตามที่ชุมชนต้องการ หรือ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็น “ผู้ถ่ายทอดภูมิความรู้” เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน นอกจากนี้ ยังสามารถใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยการให้ชุมชนใช้ อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

หลักการสร้างเชื่อมั่นและไว้วางใจ เพื่อพัฒนาสู่ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ความสัมพันธ์ที่ดีมีพื้นฐานมาจาก ความเชื่อมั่นและไว้วางใจโดยการ เข้าใจ เข้าถึง เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และ ชื่นชมยกย่องให้เกียรติคนในชุมชน

กลยุทธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

1. การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน

การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ ความพร้อมของโรงเรียนเช่นการใช้เครื่องมือพื้นฐานอย่าง SWOT เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของโรงเรียน ที่มาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก

ตัวอย่าง SWOT Analysis

กลยุทธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน(ต่อ)

2. การวิเคราะห์ต้นทุนชุมชน (Community Capital Analysis)

เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการวิเคราะห์ ประเมินความพร้อมและศักยภาพชุมชน โดยพิจารณาจากต้นทุนชุมชน ทั้ง 7 ด้าน เพื่อเข้าใจและสามารถนำต้นทุนที่ชุมชนมีอยู่มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ต้นทุนชุมชน	ข้อมูลที่พบ (ค.ย.)	ความพร้อม			
		น้อย ที่สุด ๑	น้อย ๒	มาก ๓	มาก ที่สุด ๔
๑. ต้นทุนทางการเงิน (Financial capital) สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ และรายได้ของคนในชุมชน เช่น เป็นสังคม อุตสาหกรรม สังคมกสิกรรมตามฤดูกาล สังคมเมืองเป็นต้น	เป็นสังคมกึ่งอุตสาหกรรม ครึ่งหนึ่งทำงานในโรงงาน รับจ้าง มีรายได้น้อย ถึงปานกลางเป็นส่วนใหญ่		X		
๒. ต้นทุนจากสิ่งก่อสร้าง (Built capital) โครงสร้างเมือง ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ถนน ระบบประปา ไฟฟ้า โรงพยาบาล วัด สถานที่ราชการ ห้องสมุดชุมชน โรงเรียน สมาคมส่งเสริมอาชีพ	มีความพร้อมของ สาธารณูปโภค ถนน ประปา เป็นสังคมกึ่งเมือง			X	
๓. ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม (Environmental capital) ทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพน้ำ อากาศ ทัศนียภาพ ดิน พืชพันธุ์ สัตว์	มีทรัพยากรน้อย เริ่มมีปัญหา สิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย แต่ยัง ไม่มาก		X		
๔. ต้นทุนทางสังคม (Social capital) ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ความเชื่อใจ สามัคคีปรองดองของคนในชุมชน	มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ จากทุกฝ่าย				X
๕. ต้นทุนมนุษย์ (Human capital) ทักษะความสามารถ ศักยภาพของคนในชุมชน เช่น ความเป็นผู้นำ ประชาชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านิยม ทักษะการจัดการปัญหาต่างๆ	มีผู้ทรงภูมิความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านเกษตร ด้านอุตสาหกรรม				X
๖. ต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) มีวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้า หรือมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา	มีความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ไม่มีความเด่นชัดของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง		X		
๗. ต้นทุนทางการเมือง (Political capital) ระบบการปกครอง ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง และวางแผนอนาคตร่วมกัน	การปกครองท้องถิ่นเข้มแข็ง ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ			X	

กลยุทธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน(ต่อ)

3. การวิเคราะห์บุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมในชุมชนตามปัจจัยอำนาจที่มีในชุมชน (Power ActorAnalysis)

ในการจัดการโครงการหรือกิจกรรมใดๆ กระบวนการในการวิเคราะห์ผู้มีบทบาทสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมในชุมชน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เราสามารถบ่งชี้ และประเมินความพร้อมของสมาชิก เพื่อคัดสรรเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ หรือโครงการพัฒนาต่างๆ และสามารถอธิบายหมายหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน(ต่อ)

Power Actor ผู้มีอำนาจตามปัจจัย	ชื่อ/ตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ศักยภาพ ความสามารถ ความพร้อม				ระดับความสัมพันธ์กับ โรงเรียน				คะแนน รวมราย บุคคล	คะแนน รวม
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	เต็ม ๘	เต็ม ๒๔
๑. ผู้มีอำนาจโดยหน้าที่ (Positional power):ผู้ที่อยู่ใน ตำแหน่งที่มีอำนาจสั่ง การ อนุมัติเงินโยนย งประมาณได้ เช่น หัวหน้าองค์กร บัณฑิต นายอำเภอ ผู้ว่า จังหวัด	๑. นายก อบต.			X			X			๕	๑๘
	๒. นายอำเภอ		X						X	๖	
	๓. สารวัตรใหญ่				X			X		๗	
๒. ผู้มีอำนาจโดย สถาบันหรือสมาคม (Institutional power):องค์กร ภาครัฐ สมาคม ที่มี บทบาทในชุมชน	๑. ผอ. โรงพยาบาล			X		X				๔	๑๔
	๒. นายก สมาคมผู้ค้า และพาณิชย์	X					X			๔	
	๓. อธิการบดี ม.ราช ภัฏ			X				X		๖	
๓. ผู้มีอำนาจโดยเป็นที่ ยอมรับ (Personal power): ผู้มีความเป็น น้ำที่เป็นที่เคารพ ศรัทธา และเชื่อถือใน ชุมชน	๑. เจ้าอาวาส			X				X		๖	๑๗
	๒. มัคทายกวิระ	X					X			๔	
	๓. ดร. พาที				X			X		๗	
๔. ผู้มีอำนาจโดยเป็นที่ นิยมชมชอบ (Popular power): ผู้เป็นที่รัก เป็นที่นิยม ได้รับการสนับสนุนจาก ชุมชน	๑. คุณนายไฉเตย ภริยา สจ.			X					X	๗	๒๒
	๒. ศรธรรม พระเอก ลิเก				X	X				๔	
	๓. เจ้าอาวาส			X			X			๖	
๕. ผู้มีอำนาจโดยความ	๑. ครูสมหวัง				X				X	๘	
	๒. ครูสมหมาย				X				X	๘	
เชี่ยวชาญ (Expertise power):ผู้เชี่ยวชาญ มี ความรู้ ความสามารถ เฉพาะด้านต่างๆ	๓. ลุงบุญเต็ม เกษตรกรตัวอย่าง										๒๓
๖. ผู้มีอำนาจจากความ มั่งคั่ง (Resources power):เงิน ผู้ที่ ครอบครองทรัพยากร ทุนทรัพย์	๑. เจ้าวิบูลย์ (โรงสี)			X			X			๖	๑๖
	๒. เสือวิรัตน์ (โรงงาน)			X			X			๖	
	๓. คุณนายสินใจ เจ้าของตลาด	X						X		๔	
๗. ผู้มีอำนาจตามธรรม เนียมและค่านิยม ชุมชน (Inherent power):เช่นให้ผู้ชาย หรือผู้อาวุโสเป็นผู้นำ	๑. คุณตา บุญเย็น			X				X		๖	๑๔
	๒. คุณยาย กล้วย	X						X		๔	
	๓. ปู่โสม		X				X			๔	

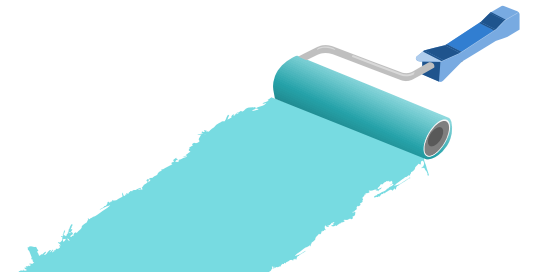
ตารางวิเคราะห์ ผู้มีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมใน
ชุมชนตามปัจจัยอำนาจในชุมชน

กลยุทธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน(ต่อ)

4. การจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทสมาชิกโดยใช้ตารางหน้าที่ราซี (RASI Chart)

เมื่อได้รายชื่อบุคคลผู้มีปัจจัยอำนาจด้านต่างๆ และสามารถเรียนเชิญโน้มน้าวให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้สำเร็จแล้ว สิ่งสำคัญลำดับต่อมาคือ การจัดสรรมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับแต่ละท่านให้ได้ใช้ศักยภาพที่มีได้อย่างเต็มที่เพราะจะทำให้สมาชิกที่ได้รับมอบหมายเกิดความรับผิดชอบและความผูกพันกับกิจกรรมหรือโครงการที่จัดทำขึ้นจนกว่าโครงการจะสำเร็จ
ลุล่วง

บทบาทหน้าที่รับผิดชอบราซี (RASI)	ผู้มีอำนาจตามปัจจัย (POWER ACTOR) ที่ควรได้รับมอบหมาย
R - Responsible ผู้รับผิดชอบหลัก คือผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ดำเนินการงาน เป็นผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในส่วนนั้น มักเป็นผู้มีความสามารถที่สอดคล้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือมีอำนาจตามปัจจัยที่จะได้รับความเชื่อถือหรือได้รับความร่วมมือเพื่อให้งานนั้นๆ สำเร็จลุล่วง	ผู้มีอำนาจโดยความเชี่ยวชาญ ผู้มีอำนาจตามธรรมเนียมและค่านิยมชุมชน ผู้มีอำนาจโดยเป็นที่ยอมรับ ผู้มีอำนาจโดยอำนาจหน้าที่
A - Approve ผู้อนุมัติ คือผู้ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาเห็นชอบในผลงาน ความคืบหน้าของงานในส่วนนั้นๆ สามารถตัดสินใจในกรณีที่มีอุปสรรคขัดข้อง หรือการตัดสินใจด้านงบประมาณต่างๆ มักเป็นผู้มีอำนาจปัจจัยโดยหน้าที่หรือโดยความรู้ความเชี่ยวชาญในงานนั้นๆ เพื่อสามารถพิจารณา ตัดสินใจในงานนั้นๆ ได้	ผู้มีอำนาจโดยสถาบันหรือสมาคม ผู้มีอำนาจโดยอำนาจหน้าที่ ผู้มีอำนาจโดยความเชี่ยวชาญ
S - Support ผู้ให้การสนับสนุน ร่วมปฏิบัติการ คือผู้ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบหลัก (R) เป็นผู้ช่วยติดต่อประสานงาน ลงมือดำเนินงานส่วนย่อยต่างๆ เช่น ติดต่อประสานงาน ช่วยจัดกิจกรรม เป็นต้น มักเป็นผู้มีกำลังทุนทรัพย์หรือทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ได้ หรือเป็นที่ได้รับการยอมรับ ชื่นชอบ สนับสนุน มีความสามารถหลากหลายมีเครือข่ายความร่วมมือที่ดี	ผู้มีอำนาจตามธรรมเนียมและค่านิยมชุมชน ผู้มีอำนาจโดยความมั่งคั่ง ผู้มีอำนาจจากความนิยมชมชอบ ผู้มีอำนาจโดยเป็นที่ยอมรับ

ข้อพึงพิจารณาในการประยุกต์ใช้กลยุทธ์พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน

กิจกรรมเพื่อพัฒนาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนส่วนมากมักเป็นกิจกรรมที่ใช้จิตอาสา และเป็นความสัมพันธ์เชิงระนาบ ไม่มีใครมีอำนาจบังคับโดยหน้าที่ ดังนั้น จึงเป็นศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารที่จะกระตุ้น โน้มน้าว จูงใจ สมาชิกและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามแผนจนบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมควรเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ เน้นการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวมแต่จำเป็นต้องมีแผนงาน และการจัดการอย่างมีระบบ และควรกำหนดระยะเวลาของโครงการหรือกิจกรรมให้แน่นอน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนจัดการและวางแผนได้ และเป็นช่วงเวลาที่ไม่วัดต่อวิถีชุมชน เช่น ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว กิจกรรมต้องจัดเวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่สะดวกที่สำคัญคือ มีการสื่อสารสม่ำเสมอ ในรูปแบบที่เหมาะสม

สิ่งสำคัญคือ การติดตามผล แลกเปลี่ยน รายงานผลและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงอยู่เสมอให้ Feedback กับสมาชิกในชุมชนบอกผลลัพธ์ของความคืบหน้า โดยการประชุมจัดกิจกรรมและสื่อสาร เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในผลลัพธ์นั้นและเพื่อการรับข้อเสนอแนะปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สรุปการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

สรุป การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารจะต้องมีเจตคติที่ดีเข้าใจชุมชน ยอมรับตนเองและเข้าไปเป็นส่วนร่วมในชุมชนและท้องถิ่นอย่างเต็มที่ โดยการดำเนินงานของทุกฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาบทบาทอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและในแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ด้านงานเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ด้านการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคมมูลนิธิ และด้านงานประชาสัมพันธ์การดำเนินงานจะต้องมุ่งเน้นพัฒนาในทุกๆด้านเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกันจะช่วยสร้างความสามัคคีที่จะส่งผลดีต่อทั้งโรงเรียนและชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศพบว่าเพศชายกับ เพศหญิงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นแตกต่างกันในระดับต่ำ จำแนกวุฒิการศึกษาพบว่าวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันในระดับต่ำ ยกเว้นด้านการให้บริการชุมชนไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารกับครูโดยรวมแตกต่างกันในระดับต่ำ ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนแตกต่างกันในระดับต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ (2559) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการน าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านการอาสาเข้าร่วมของผู้ปกครอง ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วาสนา ชูแสง (2557) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ด้านงานให้บริการชุมชน ด้านรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านงานเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ และด้านงานประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาท่านพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ด้านงานให้บริการชุมชนได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ด้านงานเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ด้านงานจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมมูลนิธิ และด้านงานประชาสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่าการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศได้แก่เพศหญิงและเพศชาย ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้แก่ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพเราะ กาญจนสิงห์ (2551) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด ผลการวิจัยพบว่า

- 1.สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสภาพการปฏิบัติเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและด้านการให้บริการแก่ชุมชน
- 2.ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยปัญหาการสร้างความสัมพันธ์เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธนวัฒน์ อ่อนสิงห์ (2549) ศึกษาการพัฒนางานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านสระเตย หมู่ที่ 4 ตำบลหนองทรายขาว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนยังขาดการให้บริการชุมชนในด้านวิชาการและข้อมูลข่าวสาร ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนยังขาดการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ควรจัดให้มีกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีการประชุมร่วมกับประชาสัมพันธ์ติดตามผลและประเมินผล ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียน แนวทางและวิธีการในการพัฒนางานสัมพันธ์ชุมชนคือ การให้บริการชุมชนซึ่งได้แก่ การพัฒนาความรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์หรือวิธีการการพัฒนางานสัมพันธ์ชุมชนคือ จัดหน่วยงานบริการความรู้เชิงรุก โดยกำหนดหลักสูตรและสื่อที่เหมาะสมเพื่อให้อบรมเชิงปฏิบัติการ ผลการพัฒนา ระดับคุณภาพก่อนและหลังการบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่โดยระดับคุณภาพหลังการบริการอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

Craft (1988, pp. 1633-4 อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ เข้มทิศ , 2559 หน้า 45) บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมิสซูรีได้ศึกษาถึงทัศนคติของชุมชนต่อการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการศึกษาเพื่อสนองความคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจึงทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมายคือต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างระดับ ทัศนคติและระบบโรงเรียนในแต่ละสิ่งแวดล้อมแต่ไม่มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนและสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

Schacffer (1992 อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ เข้มทิศ , 2559 หน้า 45) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนตัวอย่างระหว่าง ค.ศ. 1982-1989 ข้อค้นพบชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมและแนวทางที่ใช้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเรื่อง การวางแผนที่ดี การประสานงานที่ดีจะต้องมาจากความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีหลักฐานยืนยันที่เด่นชัดของผู้วิจัย พบว่า โรงเรียนที่บุคลากรมีความอบอุ่นและมีกำลังใจ คือโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

Lee (1984, p. 709 อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ เข้มทิศ , 2559 หน้า 45) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบทบาทของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่กรรมการบริหารโรงเรียนครูใหญ่และครู ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนโดยให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรจะทำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

บรูซ (Bruce 1972 : 6026-A อ้างถึงใน ไพเราะ กาญจนสิงห์, 2551, หน้า 29) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาเด็กวัยรุ่น และครูใหญ่ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับสันตนาการเพื่อชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและร่วมกิจกรรมทางศาสนากับชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จะประชุมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน
4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ได้พักอาศัยอยู่ในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

คิง (King 1984 : 1593-A อ้างถึงใน ไพเราะ กาญจนสิงห์ , 2551, หน้า37) ได้ทำการวิจัยเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนและความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถลดความแตกแยกของชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ด้วยวิธีการประชาธิปไตย ให้เกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลการวิจัยของบุคคลอื่น ผลการศึกษาสรุปได้ว่าถ้าหากให้บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างกฎจะทำให้เขารู้สึกว่าต้องรักษากฎนั้นไว้ ถ้าให้เขามีโอกาสเข้าร่วมจะมีการปฏิบัติตามกฎมากขึ้นและถ้าบุคคลใดเข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเขาจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน ความแตกแยกจะน้อยลง

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวทางการสร้างสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและท้องถิ่นของโรงเรียนวัดรังษีสุทธาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จในการมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและท้องถิ่น สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันคือ คณะกรรมการสถานศึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการบริหารจัดการ องค์กร หน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงแค่หน่วยงาน องค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน แต่โรงเรียนมีการออกไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นเช่นกัน ซึ่งทั้งสององค์กรย่อมมีเป้าหมายเดียวกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยจะยกตัวอย่างกิจกรรมที่ช่วยสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ซึ่งเป็นองค์กรในท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยเหลือ สนับสนุนงบประมาณ และการบริหารจัดการต่างๆ สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมและให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมขององค์กร

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเปิดโลกวิชาการกับมหาวิทยาลัยบูรพา

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- โรงเรียนร่วมกิจกรรมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ในการนำเสนอกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- ผู้บริหาร ครู นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนากับวัดในชุมชนเป็นประจำ

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- หน่วยงานภายนอก และสมาชิกในชุมชนให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน เช่น มอบทุนการศึกษา บริจาคหนังสือให้กับห้องสมุด เจ้าอาวาสมอบของขวัญ ของรางวัลให้นักเรียน เป็นต้น

กรณีศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น (ต่อ)

- จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมศิษย์เก่าและผู้ปกครอง เพื่อให้หน่วยงานภายนอก ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น

จากกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของกรณีศึกษาโรงเรียนวัดรังษีสุทธาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 และจากงานวิจัย แนวคิดต่างๆ ผู้ศึกษาสามารถสรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่นที่ที่ตั้งอยู่ โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนคือ ทำด้วยความจริงใจ เต็มใจ ใช้จิตอาสามากกว่าการใช้การบังคับบัญชา
2. การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม ประเพณีของชุมชนและท้องถิ่น นำครูและนักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น เป็นต้น
3. การนำชุมชนและท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียน เช่น การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และสนองต่อความต้องการของชุมชนร่วมกัน การขอความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าและผู้ปกครอง ก็สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้
4. การดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นต้องมีความสร้างสรรค์และต้องก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งสององค์กร
5. โรงเรียนและชุมชนต้องมีเป้าหมาย ทิศนคติ ค่านิยมไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

อ้างอิง

- ธนวัฒน์ อ่อนสิงห์. (2549). *การพัฒนางานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านสระเตย หมู่ที่สี่ ตำบลหนองทรายขาว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ลพบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สืบค้นจาก
- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. (2559). *การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920536.pdf
- ไพเราะ กาญจนสิงห์. (2551). *แนวทางการพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
- รัตดาวรรณ ดีประสิทธิ์ปัญญา. (2543). *การดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกะปง จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920536.pdf
- วาสนา ชูแสง. (2557). *การดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สืบค้นจาก <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/160>
- Plook Teacher. *กลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (Strategies to Improve School and Community Relationships)* (ออนไลน์). (2559) สืบค้นจาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52243/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir->

THANK YOU

